

Mun turvallisuus on sun turvallisuus

– jokaisella lapsella on oikeus turvallisuuteen

Turvallisuus on lasten ja nuorten hyvinvoinnin perusta, ja kriisien aikana huomion kiinnittäminen lapsiin on erityisen tärkeää. Yhteiskunta rakentuu kestäväälle pohjalle, kun jokaisen lapsen oikeus turvalliseen arkeen ja toivoon valoisasta huomisesta toteutuu.

Lasten ja nuorten turvallisuus syntyy sekä arjen kohtaamisissa että poliittisilla päätöksillä. Viime vuosina monen turvallisuudentunne on järkkynyt ja huolipuhe on ollut läsnä arjessa. Koronapandemian aiheuttamat epävarmuudet työllisyydessä ja taloudessa ovat heikentäneet perheiden voimavaroja. Hinnat nousevat, eivätkä sosiaaliturva ja palkkataso pysy perässä. Ilmastonmuutos ja Ukrainan sota heijastuvat lasten ajatuksiin tulevaisuudesta.

Kun perusasiat – koti, vanhemmat, ruoka, kaverit – ovat mallillaan ja lapsi saa osakseen rakkautta ja ymmärtämystä, hän voi kasvaa ja kehittyä täyteen mittaansa. Ja kun poliittisella päätöksenteolla vahvistetaan tulevaisuudenuskoa, säilyy toivo ja kyky kestää vaikeuksia.

Suomessa elää yli 100 000 lasta tilanteessa, jossa on puutetta elämiseen tarvittavista perustarpeista ([Pelastakaa Lapset: Lapsen ääni 2022](#)). Kelan ja Itlan arvioiden mukaan viimeaikainen hintojen nousu kasvattaa lapsiperheköyhyyttä noin 3 % ([Kela 2022](#)) ja tutkimusten mukaan köyhyyttä kokeneilla lapsilla on aikuisena muita enemmän työttömyyttä, kouluttautumattomuutta sekä mielenterveysongelmia. Vuosikymmenten myönteinen kehitys lasten perheväkivallan kokemusten määrässä on pysähtynyt ja kokemukset erityisesti henkisestä väkivallasta kotona ovat lisääntyneet ([Lapsiuhritutkimus, Tampereen yliopisto 2022](#); [Lastensuojelun Keskusliitto 2021](#)). Syrjinnän ja kiusaamisen kokemukset ovat lasten ja nuorten keskuudessa valitettavan yleisiä.

On tärkeää, että lapset ja nuoret voivat itse osallistua keskusteluun siitä, mikä vahvistaa tai nakertaa turvallisuutta. Aikuiset eivät aina näe, mitä lasten maailmassa tapahtuu, eivätkä ymmärrä reagoida tai löydä toimivia keinoja. Lapsi voi kokea turvattomuutta ulkoisesti turvallisessakin ympäristössä ja päinvastoin: turvaton ympäristö voidaan kokea turvalliseksi. Aina lapsilla ei ole sanoja kokemuksiansa kuvailuun. Jokaisen lapsen lähellä on oltava aikuisia, joilla on sekä aikaa että herkkyyttä kuunnella. Tämä turvataan arvostavalla kohtaamisella ja lapsi- ja perhepalveluiden riittävillä resursseilla.

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on Suomessa tullut voimaan vuonna 1991. Lapsen oikeuksien sopimus on maailman laajimmin hyväksytty ihmisoikeussopimus ja se velvoittaa laintasoisesti aikuisia kunnioittamaan lapsen oikeuksia ja valtioita tiedottamaan niistä.

Lapsen oikeuksien päivää vietetään vuosittain 20.11, joka on Suomessa vakiintunut liputuspäivä. Lapsen oikeuksien viikkoa vietetään 14.–20.11. ja sen teemana on tänä vuonna lapsen oikeus turvallisuuteen.

Kansalliseen lapsen oikeuksien viestintäverkostoon kuuluu valtion ja kirkon toimijoita sekä lapsi- ja nuorisjärjestöjä. Verkostoa koordinoi Lastensuojelun Keskusliitto ja ohjaa lapsiasiavaltuutettu.

#MUNTURVALLISUUS

#SUNTURVALLISUUS

Miten lasten turvallisuutta voidaan lisätä?

- Perheiden hyvinvointia voidaan parantaa matalan kynnyksen palveluilla, tukemalla vanhempien työllistymistä ja kehittämällä sosiaaliturvaetuksia lapsilähtöisesti.
- Lasten ja nuorten mielen hyvinvointia voidaan parantaa helpottamalla pääsyä tuen piiriin, harjoittelemalla mielenterveystaitoja koulussa ja varhaiskasvatuksessa sekä vahvistamalla turvallista vanhemmuutta.
- Lasten turvallista arkea rakentaa myös matalan kynnyksen harrastustoiminta, jossa on mukana turvallinen aikuinen ja jossa toiminta on arvoiltaan lapsen hyvinvointia tukevaa.
- Lasten kokemukset väkivallasta on otettava vakavasti. Lapsiuhritutkimuksen 2023 tulokset on vietävä päätöksenteon eri tasoille ja tutkimuksen jatkuvuus on turvattava.
- Syrjinnän tunnistamista ja siihen puuttumista on vahvistettava ja syrjintää kokeneita lapsia ja nuoria tuettava.
- Lasten ja nuorten tulevaisuuden uskoa voidaan vahvistaa ja ilmastohuolta lievittää tekemällä johdonmukaista politiikkaa hiilineutraalin yhteiskunnan saavuttamiseksi.
- Vanhempien on saatava riittävästi ja ajoissa tukea parisuhteen kriisitilanteissa, jotta he voivat paremmin edistää perheen sopuisaa ilmapiiriä ja lasten psyykkistä hyvinvointia. Vanhempien tietoisuutta kannustavasta kasvatuksesta on vahvistettava.
- Lasten ja perheiden erilaiset tuen tarpeet on tunnistettava. Päiväkodeissa, kouluissa ja muissa palveluissa on oltava riittävästi osaavaa henkilökuntaa.
- Erotilanteissa on varmistettava lapsen turvallinen ja tasapainoinen arki ja lapsen mielipidettä on kuultava. Lapsella on oikeus viettää yhtä paljon aikaa molempien vanhempien kanssa silloin, kun molemmat voivat tarjota lapselle turvallisen kodin.
- Osallisuus ja kuulluksi tuleminen on osa turvallisuutta. Lapset ja nuoret on otettava mukaan keskusteluihin siitä, mikä luo tai heikentää turvallisuutta. Turvallisuuden kokemusta lisätään kohtaamalla lapsi arvostavasti, antamalla aikaa sekä kuuntelemalla hänen ajatuksiaan ja huoliaan.
- Jokainen aikuinen voi näyttää lapsille ja nuorille hyvää esimerkkiä arvostavalla kielenkäytöllä ja turvallisella käytöksellä.

Turvallisuus on, että sinulla on turvallinen olo lähellä olevien ihmisten kanssa, eikä tarvitse pelätä, että tapahtuisi jotain pahaa.

10-vuotias kirjoittaja Turvallisuus on... -julkaisussa (LSKL, 2022)

KYSY LISÄÄ!

Lastensuojelun Keskusliitto
Erityisasiantuntija
Ira Custódio
p. 050 591 8525

Lastensuojelun Keskusliitto
Johtaja (viestintä ja vaikuttaminen)
Juuli Hurskainen
p. 050 3533 480

Lastensuojelun Keskusliitto
Viestinnän asiantuntija
Laura Sareskoski
p. 050 310 3086